

Szondi Lipót dr.: *A fogyatékos értelem*. 36 ábrával. (Gyógypedagógiai Könyvtár. Szerkesztik: *Szentgyörgyi Gusztáv* és *Tóth Zoltán*.) Budapest, 1925. A Magyar Gyógypedagógiai Társaság kiadása. (8-r., 364 l.)

A budapesti kir. Pázmány Péter-tudományegyetem bölcsészeti karán az 1924/25. tanévben elfogadott doktori értekezések kivonatai és az 1919/20—1923/24. tanévekben elfogadott doktori értekezések jegyzéke. Összeállította a Dékán. Budapest, 1925. A Kar kiadása. (N. 8-r., 151 l.)

A *Jövő Útjain*. Pedagógiai folyóirat. Az Új Nevelés Ligája-támogatásával szerkesztik és kiadják: *Nemesné M. Márta* és *Baloghy Mária*. Megjelenik negyedévenként. I. évf. 1. sz. Budapest, 1926 január. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I, Tigris-u. 41. (N. 8-r., 52 l.)

Pannonhalmi Szemle. Évnegyedes folyóirat a magyar katolikus kultúra és a bencés szellem szolgálatára. Főszerkesztő: *Dr. Strommer Viktorin*. Felelős szerkesztő: *Dr. Kühár Flóris*. I. évf. 1. sz. Győr, 1926. Kiadja a pannonhalmi Szent Benedek-rend. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pannonhalmi, Győr megye. (N. 8-r., 104 l.)

VEGYES.

Harmadik Egyetemes Tanügyi Kongresszus. A *III. Egyetemes Tanügyi Kongresszus Előkészítő Bizottságának* elnöki tanácsa április 8-án tartotta *Kornis Gyula* dr. egyetemi tanár elnöklésével harmadik ülését. Megjelentek: *Rákos István* kir. tanácsos és *Madai Gyula* dr. h. elnökök, továbbá *Böhm Dezső* dr., *Csontea Győző*, *Dengl János* dr., *Édes Jenő*, *Galla Endre*, *Herodek Károly*, *Holló Károly*, *Jovicza Ignác*, *Molnár János*, *Nagy Pál* dr., *Novágh Gyula*, *Osztie Béla*, *Ósz Béla* dr., *Papp Gyula*, *Simon Lajos*, *Schichtanz Armin*, *Sziebelt János*, *Tóth Arpad* és *Wagner János*.

Az elnök örömmel állapította meg a figyelmet, érdeklődést, melyet a kongresszus gondolata keltett. A harminchat országos tanügyi szervezetből eddig már tizennyolc jelentette be csatlakozását. Tagdíjából pedig 5 millió korona folyt be. Hálával emlékezett meg a yallás- és közoktatásügyi miniszterről, ki a kongresszus céljaira egyelőre 15 milliót folyósított, valamint a főváros vezetőségéről, mely irodahelyiséget és munkaerőt bocsátott rendelkezésre. A vitatételeknek júniusra való beküldésével még élénkebbé válik a kongresszus mozgalma. Felkéri az összes tanügyi lapokat, hogy nyissák meg hasábjait a kongresszus céljaira és fejtsenek ki propagandát a siker érdekében.

Simon Lajos főtitkár jelentésében a beérkezett javaslatokat adja elő. *Saskeőy Béla* dr. ny. kir. járásbíró a kriminálpedagógia bevonását, *Ispánovits Sándor* polg. iskolai igazgató pedig a Budapesten megtartandó III. Finn-ugor Kultúrkongresszusnak a III. Egyetemes Tanügyi Kongresszussal való kapcsolatba hozását javasolja. Az előkészítő bizottság megbízta az elnökséget, hogy a kriminálpedagógiai szakosztály felállításának szükségessége érdekében érintkezésbe lépjen az illetékes szakkörökkel. A III. Finn-ugor Kultúrkongressz-

szusnak belevonását az országos jellegű Tanügyi Kongresszus keretébe ezúttal nem tartja keresztülvihetőnek.

Rákos István kir. tanácsos indítványára hozzájárult az elnöki tanács az ügyrend 7. pontjának olyan módosításához, hogy az elnöki tanácsnak 14 helyett 21 tanácstagja legyen. Ennek alapján beválasztották *Relkovič Nédát*, a Kath. Tanítónök és Tanárnök Orsz. Egyesületének elnökét, *Dobó Sándort*, a Ref. Tanítók Orsz. Egyesületének, *Galla Endrét*, az állami Tanítók Orsz. Egyesületének, *Krúg Lajost*, az Ev. Tanítók Orsz. Egyesületének, *Ölveczky Pált*, a Budapesti Tanítótestületnek, *Óveges Kálmánt*, a Kath. Tanítók Orsz. Szövetségének, *Schichtanz Armint*, az Izr. Tanítók Orsz. Egyesületének elnökét az előkészítő bizottság elnöki tanácsába. A rendezőbizottság megüresedett társelnöki helyeire *Benedek Abrahám*, *Harmath Ferenc*, *Ispánovits Sándor* és *Jovicza Ignác* választottak meg.

Herodek Károly javaslatára a siketnémák és vakok oktatásügyének szakosztályát összevonták, továbbá egy új szakosztályt, az értelmileg és erkölcsileg fogyatékosak oktatásügyének szakosztályát állították fel.

Elhatározták, hogy a még nem jelentkezett tanügyi egyesületekhez újabb felszólítást intéznek. Végül megállapították a rendezőbizottság ügyrendjét, melynek alapján 120 fővárosi és 80 pestkörnyéki tagja lesz a bizottságnak.

Kornis Gyula dr. elnök záró szavaiban a legközelebbi elnöki tanácsülés tárgyaúl a szakosztályok elnökeinek kijelölését, a rendezőbizottság teljes kialakulását és a vitatételek rendezését jelölte ki.

Az oktatásügy fejlődése a kínai köztársaságban. *Harold Balme*, a *Nineteenth Century* munkatársa, aki nem régen fordult meg Kínában, e folyóirat áprilisi számában a „mennyei birodalom“ egész közművelődésének érdekes és minden mozzanatra kiterjedő rajzát tárja elénk. Tudvalevőleg a múlt század végéig a kínaiak hermetikusan elzárkóztak a nyugat elől. Annak tudományos kutatásaival, nyelveivel, a maguk kulturális fölényének érzetétől eltelve, semmit se törődtek. Saját történelmük, irodalmuk s bölcséletük bűvárlásába mélyedtek bele, föltétlen tekintélynek örvendő tudosaik hazájuk évezredes multjának klasszikus költőit magyarázták nagyobbára kiváltságos ifjakból összeverődött hallgatóságuk előtt és senkinek se volt gondja arra, hogy a tudás fáklyáit az ország egész területén meglöbegtassák. A mindenkori kormányok csupán az állami hivatalok betöltésére képesítő vizsgálatok megtartását rendelték el, egyébként a művelődésnek általánosság és egyetemesség fejlesztésére ügyet sem vetettek.

Forradalomnak kellett a birodalom hatalmas térségein végigsüvíténie, hogy nyomtalanul elsöpörje a rideg elkülönültség avult rendszerét, átkos következményeivel egyetemben. Misszionáriusok özönlöttek be mindenünnen a nyugati haladás tájairól, kínai ifjak pedig Európa és Amerika kultúrájának centrumait lepték el ismeretek szerzése céljából, de nem kicsinylendő hatással lehetett az új köztársaságra az aránylag rövid idő alatt nagyhatalmi pozícióra lendült szomszédos Japánnak térfoglalása sem.

Az 1903-ban meginduló és 1912-ben már meglehetősen szilárd pontrajutott iskolaszervező kísérletek után 1922-ben sikerült végre a közoktatásügyi minisztériumnak a nevelés és oktatás különböző fokozataihoz mért, jelenleg is érvényben levő iskolatípusokat megalkotnia. Ezek a következők: 1. Hatosztályú elemi iskolák, amelyek első négy osztályának látogatása, mihamiham a körülmények lehetővé teszik, kötelezővé fog válni. 2. Hatévfolyamú középiskolák hároméves alsó és hároméves felső tagozattal. 3. Négy, esetleg több éven át képző egyetemek és kollégiumféle egyéb fő-, valamint szakiskolák. Mind ezeknek munkáját külföldről hívtak kiváló, főleg angol pedagógusok ellenőrzik, de egyszersmind az erre a célra alakult Nemzeti Szövetség is számon tartja. Igen nagy súlyt helyeznek a szociális nevelésre, a jellem formálására, a szabadságszeretet felkeltésére és ebrentartására, továbbá legfelső fokon a komoly, tudományos színvonal biztosítására. A tanító- és tanárképzés körülbelül olyan meneté, mint minálunk.

Ami a nőnevelést illeti, az erre vonatkozó első dekrétum 1907-ben jelent meg, azóta teljessé lett e téren az emancipáció és 1920-ban már a pekingi egyetem és a nankingi tanárképző-intézet kapui is megnyíltak a nők előtt.

Meg kell említenünk, hogy a társadalom példás áldozatkészséggel igyekszik előmozdítani a legszelesebb néprétegek műveltségének kimélyítését. 1919-ben a jelentősebb városokban 2139 előadótermet létesítettek, nyilvános könyvtárakat és olvasóhelyiségeket rendeztek be, amelyekben éppúgy, mint a szabad ég alatt működő kurzusokon és a középiskolák egy részében, önként vállalkozó diákok tanítják ingyen, sőt az ezzel járó költségeket is fedezve, a szegény gyermekek ezreit. És ezeken kívül ama felnőtteket is, akik bármi okból iskolába nem járhattak.

Az utóbbi tíz évben, egy nagyarányú nemzeti mozgalom nyomán, modern és erőteljes társalgási nyelv keletkezett, az úgynevezett Pei Hua, melynek csiszolására és terjesztésére újságok, szemlék és egyesületek minden lehető eszközt felhasználnak. A népnevelés érdekében kiválasztották e renaissance-idiómának 1000 legsűrűbben használt szavát, amelyeknek alkalmazásával eddig kétmillió kötetet adtak ki, feldolgozván bennük a legkülönfélébb ismeretek anyagát a nép számára hozzáférhető formában.

Az 1912-ben megindult nagy kultúrtevékenységnek eredménye az, hogy Kínának 1923-ban már 6,819.486 növendéket magába fogadó 178.972 minden fajtájú iskolája volt. És annak ellenére, hogy ezidőszert is még számtalan politikai meg katonai táborra van szakadva az ország, ezt a tanítás ügye egyáltalán nem sínyli meg; ellenkezőleg ez a legfőbb egyesítő és bizalmat adó tényező. Kimagasló érdemük van e ponton a kínai tanítóknak és tanároknak, akiknek csodás buzgalomát a legmostohább körülmények sem tudták megcsorbítani vagy ellankasztani.

Láczér István.

A Gyermekvédelem Lapja nyolc évi kényszerű szünetelés után ismét megjelent. Az évenként tízszer megjelenő folyóiratot az Országos Gyermekvédő Liga adja ki; a szerkesztésért, amelyet egy többtagú bizottság intéz, a

Liga igazgatója, Neugebauer Vilmos felelős. A márciusban megjelent, 40 lap terjedelmű első füzet folytatólagosan a XV. évfolyamot jelzi és élén a Liga kormányzó elnökének, Albrecht főhercegnek, lelkes szövegát közli, amelyben a többi közt ezeket olvassuk: „Bizonyos, hogy a senki gyermekeit a társadalomnak és az államnak jobban kell mentenie, mint a rendes polgári családban békésen fejlődő gyermekeket“. Ruffy Pál ny. államtitkár „Mit akarunk?“ címmel a lap programját fejtegeti és bejelenti, hogy a Liga megalkotta gyermekvédelmi irodalmi szakosztályát. Miss Eglantyne Jebb, a népszövetség gyermekügyi tanácsadója Genfben, „Nemzetközi gyermekmentő mozgalmakról“ ír különös tekintettel Magyarországra. Neugebauer Vilmosnak „A külföldi gyermeküdtetés“ c. cikkét más helyen behatóan méltatjuk. Saly László kilenc lapon részletesen beszámol a Genfben 1925 aug. 24—28. tartott első egyetemes gyermekügyi kongresszusról, amelyen hazánk is szép számmal volt képviselve. Németh Péter, a fiatalkorúak bírása „Átmeneti otthonokról“ ír. Ezt követik tartalmas és időszerű rovatok, amelyek közül a „Könyvek és folyóiratok“ c. különösen figyelemreméltó. A derék füzetet a Liga személyi szervezetének ismertetése és intézményeinek felsorolása zárja le. A második (áprilisi) szám élén Vass József miniszter „Még egyszer: a gyermek“ c. elmefuttatásában azt a nagy nemzetmentő gondolatot veti fel, „hogy nem lehetne megteremteni a gazdag, a jómódú, a rendezett viszonyok között élő családok szolidaritását a nyomorban és elhagyatottságban élő családokkal, úgy, hogy amazok mindegyike egyet-egy ezek közül védelmébe, szeretetébe, gondozásába fogadna a gyermekek érdekében?“ Ezt követik a következő főbb cikkek: A gyermekvédelem multjából Karsai Sándortól, A székesfőváros árvaházi üdülőtelepei Liber Endrétől, A rendőri gyermekbírótság Geguss Dánieltől, A tanoncotthonok Neugebauer Vilmostól, A Pirquet-féle mérések alkalmazása Sugár Bélától.

k.

Nemzetközi Nevelésügyi Iroda. A Rousseau-Intézet (*Institut J. J. Rousseau*) folyó év ápr. 1-én Genfben Nemzetközi Nevelésügyi Irodát (*Bureau International d'Education*, röviden *B. I. E.*) nyitott. Igazgatója P. Bovet genfi egyetemi tanár. Az iroda — miként programja mondja — a Nemzetek Szövetségének intenciója szerint való nemzetközi szellem kialakulására törekszik. Teljes semlegességet tanusít nemzeti, politikai, filozófiai és vallási tekintetben. Tartózkodik attól, hogy a különböző országok oktatását egyformásítsa s a nemzeti szellem szabad kibontakozását akadályozza. Tevékenysége három irányban halad: 1. tájékoztatja tagjait és a hozzáfordulókat a nyilvános és magánnevelés, a gyermektanulmány, a pályaválasztás stb. kérdéseiben; 2. kísérleti és statisztikai vizsgálatokat folytat s így maga is résztvesz pszichológiai és pedagógiai kérdések megoldásában; 3. mint központ igyekszik kapcsolatot teremteni a hasonló kérdésekkel foglalkozó intézmények és egyesületek között. Tanulmányutakat szervez tanítók és tanárok számára, vagy ilyeneket támogat. Az iroda tagjainak legalább évi 5 svájci frankot kell fizetniök. Belépési nyilatkozat Mlle Marie Butts, Secrétaire Générale, rue Charles

Bonnet, 4. Genève címre küldendő. Az iroda kéri a közoktatásügyi minisztériumokat és a tanügyi hatóságokat, hogy bocsássanak rendelkezésére adatokat, főképen tervezett vagy végrehajtott reformokra vonatkozóan; a tanító- és tanárregyesületeket, hogy lépjenek vele kapcsolatba és tudósítsák tevékenységükről; a tanügyi lapok szerkesztőit, továbbá a pedagógiai és pszichológiai művek szerzőit és kiadóit, hogy kiadványaikból ingyenpéldányokat küldjenek be neki.

K. E.

Szünidei tanfolyamok Jenában. Az idei jeni szünidei tanfolyamokat augusztus 4—17. tartják meg. A 6 vagy 12 órára terjedő tanfolyamok a következő csoportokat ölelik fel: 1. Bölcsészet. 2. Neveléstudomány. 3. Népegyletemek. 4. Természettudományok. 5. Háztartástan. 6. Közgazdaságtan, állam és társadalom. 7. Szellemi tudományok, irodalom. 8. A művészet köréből. 9. Idegen nyelvek. 10. Német, külföldiek részére. A tervrajz az egyes előadásokat a tartalom összesített jelzésével sorolja fel. Leggazdagabb a pedagógiai csoport, amelyben a következő előadásokat hirdetik (az előadók nevei zárójelben): 1. A jelenkor pedagógiai problémái (Rein): pedagógia és politika; birodalmi iskolai törvényhozás; a politikai pártok és iskolaprogramjuk; az iskolai alkotmány elmélete tételekben összefoglalva; a pedagógiának egyéni és társadalmi felfogása; a nevelés célja és a művelődés célja: civilizáció és kultúra; újabb pedagógiai irodalom. 2. Pedagógiai alapfogalmak (Weisz). 3. Differenciális pedagógia (König). 4. A tehetségek problémája (Sickingen). 5. A birodalmi és országos alkotmány tanítása (Bär). 6. Az újkori vallásoktatás problémái (Reukauf). 7. A művészi nevelés problémái és megoldásuk (Weber). 8. Munkaoktatás és munkaiskola (Weisz). 9. A munkaiskola gyakorlati alapjai (Denzer). 10. Földtan mint a honismeret alapja (Walther). 11. A német nyelvoktatásnak vonatkozása a gyermeknyelv fejlődéséhez (Sellmann). 12. Eleven mennyiségtan az iskolában és az életben (Auerbach): a mennyiségtantól való félelem, ennek okai és leküzdésük; a mennyiségtan mint világnyelv, mint művészet és mint nevelő; a szemléltetés és gondolkodás művészete, kapcsolatok az étellel, legnagyobb és legkisebb világ. 13. Tornaoktatás (Herbart). 14. Szexuálpedagógia (Sellmann). 15. A gyermek normális és beteges nemi élete (Stroh-mayer). 16. Az iskolásgyermek nyelvi zavarai és gyógypedagógiai kezelésük (Rothe). 17. Hangképzés és hangápolás. 18. Énektanítás az Eitz-féle hangszó-módszer szerint. 19. Plasztikus művészeti oktatás. 20. Testgyógyászat és testgyakorlatok. 21. Világnézet a nevelésben, hivatásban és életben. 22. A biológia az iskolai növénytan tanításban és útmutatás növényélettani iskolai kísérletekre. 23. Útmutatás növénytan mikroszkópiai kutatásokra. 24. Allattani mikroszkópiai és preparáló gyakorlatok. Ide tartoznak még a bölcsészeti csoportból: Charakterologia (Ziehen). Egy lélektani pedagógia alapvonalai (Weiskopf). Pedagógiai lélektan (Sellmann). A külföldiek részére rendezendő német nyelvi, irodalmi és művelődési tanfolyamokról külön körlevél számol be. Bővebb felvilágosítást ad és jelentkezéseket elfogad: Fräulein Clara Blomeyer, Jena, Carl Zeissplatz 3.

k.

A genfi Rousseau-Intézet folyó évi aug. 2—14-ig tartó szünidei tanfolyamán a következő előadások lesznek: Claparède: A munkaiskola pszichológiája. Az intelligencia. Az akarat. Az értelmességi próbák (tesztek). Mme Antipoff: A gyermek pszichológiai vizsgálata. Bovet: A hazugság a gyermek életében. Az amerikai nevelés. A nemzetközi szellem és a történelem tanítása. Pályaválasztási tájékoztatás. Piaget: A gyermek gondolkodása. A gyermek első éve. Milles Audemars et Lafendel: A Rousseau-Intézet óvodája (la Maison des Petits), magyarázatok és látogatás. Ferrière: Az új iskolák. De Sausurre: Kényszerképzetek és lélekelemzés. Millé Butts: A nemzetközi nevelésügyi iroda és jövője. Secheyay: A nyelvtanulás és az elméművelés. Walther: Az ipari munka tudományos szervezése. Dottrens: Az elemi oktatás Genfben. Hochstaetter: A statisztika alkalmazása a pszichológiában: a kölcsönös vonatkozások. — Az előadások gyakorlati foglalkozásokkal, megbeszélésekkel és iskolák látogatásával kapcsolódnak s naponként délelőtt 9—12-ig és néha délután tartanak. A szabad délutánokon közös séták és nemzetközi intézmények látogatása. Beiratkozás júl. 20-ig. Részvételi díj 50 svájci frank. K. E.

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Társaságunk 1926 március 20-án tartotta meg XXXIV. nagygyűlését a következő tárgysorozattal:

1. *Kornis Gyula* elnöki megnyitót mondott ezzel a címmel: *Az első magyar egyetemes tanügyi kongresszus (1848)*. (L. a 65—81. lapon.)

2. *Gyulai Agost* titkár felolvasta a Társaságnak 1925. évi működéséről szóló alábbi jelentését:

Tisztelt Nagygyűlés!

Huszonkettedszer állok itt, hogy — mint a Magyar Paedagogiai Társaság mindenkor ünnepies évfordulói alkalmával — visszapillantask ezúttal ismét egy év munkájára, mely Társaságunkban 1925-ben szerény anyagi erőinkhez képest, de erős akaratunk szerint lefolyt: első ízben régi szeretett elnökünk, Fináczy Ernő közvetlen irányítása nélkül, első ízben új megszerett elnökünk, Kornis Gyula vezérsége alatt. S jól esik megállapítanom előljáró beszédül, hogy Társaságunk régi hű vezérünk munkás szellemében, öneki nagy örömeire és elégtételül, új elnökünk irányítása mellett — úgy, mint azt egy évvel ezelőtt e helyről jeleztem volt — sokszorosan megfeszítve erejét, ernyedetlenül hű maradt hagyományaihoz s hivatása magaslatán állott ez évben is, sőt néhány biztos lépést tett előre a régi jó időkhöz való visszatérés útján, legalább is folyóiratunk fejlődésében, haladásában s főleg terjedelmének növekedésében. És midőn ezt megállapítom, midőn följegyzem, hogy Társaságunk új elnöke útján az elmúlt évben kapcsolatokat keresett és talált a

